

Včely samotářky zachraňují zemědělskou produkci

Praha 31. 8. 2023

Samotářské včely se podílí na opylování rostlin významnou měrou, v některých případech dokonce větší než včely medonosné nebo čmeláci. Bohužel vlivem ztráty jejich přirozeného životního prostředí se jejich množství snižuje. Čeští experti se proto ve svém výzkumu zaměřili na zefektivnění opylování rostlin prostřednictvím tohoto typu včel. Navrhli také opatření, která zvýší přirozenou opylovací kapacitu agroekosystémů. Opatření směřují zejména k podpoře lokálních populací samotářek, a to vytvořením co nejlepších podmínek pro jejich hnízdění a zavedením chovů původních druhů včel rodu *Osmia* pro opylování ovocných stromů. Vznikla také metodika testování vlivu používání prostředků ochrany rostlin na samotářské včely.

Na čtyřletém projektu spolupracovali odborníci ze Zemědělského výzkumu s.r.o., ALS Czech republic, s.r.o., Ústavu výzkumu globální změny AV ČR a Výzkumného ústavu rostlinné výroby. Technologická agentura ČR (TA ČR) projekt finančně podpořila v Programu EPSILON.

„Výsledky projektu přispívají k finančně nenáročnému a účinnému opylení plodin, které jsou na něm závislé. Jde zejména o jarní období, kdy je opylení včelou medonosnou nedostačující, protože je pro včelstva příliš chladné počasí a včely létají v nízkém počtu. Metodika testování vlivu pesticidů na samotářské včely má navíc globální význam pro Evropský úřad pro bezpečnost potravin nebo pro americkou Agenturu pro ochranu životního prostředí a samozřejmě pro všechny výrobce pesticidních látek,“ vysvětlil Petr Konvalinka, předseda TA ČR.

Produkce řady zemědělských komodit je v různé míře závislá na opylení hmyzem. Ačkoliv jsou si pěstitelé této skutečnosti vědomi a investují do podpory opylovacích služeb například nákupem kolonií čmeláků, ocenili by další zvyšování kapacity místních populací hmyzu. Jedná se zejména o včely samotářky, které mají pro opylovací servis ekonomické i praktické výhody. V Česku žije těchto včel více než 500 druhů, ale minimálně třetina z nich je dnes ohrožena vymizením. Samotářské včely se podílí na opylování rostlin významnou měrou, a to v některých případech dokonce větší než včely medonosné nebo čmeláci.

Mgr. Veronika Dostálová

tisková mluvčí TA ČR

T: 721 588 025, E: veronika.dostalova@tacr.cz

Bohužel vlivem ztráty jejich přirozeného životního prostředí se jejich množství snižuje a nemalou vinu na tom mají také pesticidy, používané pro ochranu zemědělských plodin před škodlivými druhy hmyzu.

*„V první řadě jsme se zabývali odchovem a podporou hnízdění samotářských včel druhu *Osmia*, dále jsme provedli vyhodnocení efektivity metodiky podpory hnízdění těchto samotářek, a nakonec analýzu vlivu pesticidů na ně. V České republice nebyla žádná z těchto problematik u samotářských včel dosud řešena. Projekt reagoval na akutní potřebu řešení neuspokojivého trendu úbytku biodiverzity hmyzích opylovačů v Evropě s hrozícími nežádoucími dopady na produkci ekosystémů a zemědělských komodit,“* uvedl Martin Šlachta, vědecký pracovník z Ústavu výzkumu globální změny AV ČR.

Samotářské včely se s oblibou usídlují podle jednotlivých druhů v zemních dutinách, zejména na sušších slunečných místech nebo v dírách vytvořených jiným hmyzem v kůře stromů. Oblíbené jsou pro ně i takzvané hmyzí domečky. Tomu odpovídá i v rámci projektu navržené uměle vytvořené hnízdiště, které je navíc uzavíratelné v době postřiku pesticidy, aby byly včely ochráněny před jejich vlivem. Důležité jsou pro jejich populaci i takzvané biopásy a travní pásy, vysazované při ovocných sadech.

„Ekonomický přínos výsledků výzkumného projektu pro státní hospodářství a také významný společenský a environmentální přesah s globálními dopady je v tomto případě neoddiskutovatelný. Například výzkumy provedené v USA prokázaly, že druhově bohaté společenství samotářských včel dokáže zajistit produkci jablek bez podílu včely medonosné,“ upozornil Petr Konvalinka. Ve Velké Británii zase odhadují podíl samotářských včel na opylování jabloní na 58 procent, zatímco včely medonosné se podílejí nanejvýš 28 procenty a čmeláci 38 procenty.

Kontakt:

Zemědělský výzkum, spol. s r.o.

Mgr. Votavová Alena, PhD.

Tel.: 605277768

E-mail: votavova@vupt.cz

Mgr. Veronika Dostálová

tisková mluvčí TA ČR

T: 721 588 025, E: veronika.dostalova@tacr.cz